

RIKTLINJER

Riktlinjer för representation och
gåvor i Tranemo Kommun

Styrdokument

Handlingstyp: Riktlinjer för representation och gåvor i Tranemo Kommun 2021

Diarienummer: KS/2020:640

Beslutas av: Kommunfullmäktige

Fastställdedatum: 2021-03-15

Dokumentansvaring: Servicesektionen

Revideras: Minst vart fjärde år

Följs upp av: Servicesektionen

Tidigare versioner: KS/2013:584

Giltigt tom: 2025-03-15

Alla beslut som rör barn ska vara barnrättsbaserade i enlighet med barnkonventionen. Beslut ska alltid föregås av prövning av barnets bästa och i större frågor samt vid beslut som kan ha negativ inverkan på barnet/barnen, ska föregås av en barnkonsekvensanalys.

Innehåll

1	Inledning	4
2	Syfte	4
3	Riktlinjer för representation och gåvor	4
3.1	Vad är representation?.....	4
3.2	Extern representation.....	5
3.3	Intern representation.....	5
3.4	Gåvor.....	6
3.5	Alkohol.....	7
3.6	Dricks.....	7
3.7	Krav vid representation.....	8
3.8	Redovisning av representation.....	8
3.9	Mutor, bestickning och jäv.....	8
3.10	Vid misstanke om korruptionsbrott.....	11
4	Implementering och tillämpning	11
5	Uppföljning	11

1 Inledning

En förutsättning för att medborgarna i Tranemo Kommun ska ha förtroende för oss som verkar inom kommunkoncernen är att vi utför vårt arbete med gott omdöme och att vi följer gällande lagar och regler. Vi ska aldrig agera på ett sådant sätt att förtroendet för vår saklighet eller opartiskhet kan rubbas. En medarbetare, uppdragstagare eller förtroendevald i Tranemo Kommun ska inte misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete. Det är viktigt att vi har en god etik som präglar vårt agerande och vårt förhållningssätt.

Följande Riktlinjer för representation och gåvor har utformats utifrån detta synsätt.

Representation är ett både naturligt och viktigt inslag i verksamheten och sker i en rad olika sammanhang för att vi ska kunna bedriva och utveckla en god verksamhet och nå våra mål.

Representation omfattar förutom det som man traditionellt tänker på som representation, det vill säga mat och dryck, även underhållning, biljetter, personalfester, gåvor till gäster, gåvor till anställda, uppvaktningar och liknande.

Kommunens antagna attestreglemente ska alltid följas.

Vid all representation ska måttfullhet, ansvar och gott omdöme vara utgångspunkt så att kommunen alltid agerar på ett etiskt försvarbart sätt.

Riktlinjerna gäller för alla uppdragstagare, förtroendevalda och anställda i kommunkoncernen.

Riktlinjerna gäller både inom och utom Sveriges gränser.

2 Syfte

Riktlinjerna ska ses som ett stöd för oss i vårt arbete och i vår relation med andra som vi kommer i kontakt med i tjänsten.

3 Riktlinjer för representation och gåvor

3.1 Vad är representation?

Representation är ett samlingsbegrepp för sedvanlig gästfrihet. Det brukar handla om restaurangbesök, evenemang eller presentartiklar.

Representation ingår som ett naturligt led i kommunens kontakter med omvärlden, till exempel andra kommuner, företag och enskilda. Med representation avses varje form av värdskap utövad genom kommunens företrädare, förtroendevalda eller anställda.

Eftersom kommunens verksamhet i huvudsak är finansierad med skattemedel finns särskilda krav på restriktivitet med representationskostnader.

Olika skatterättsliga problem kan uppstå i samband med representation. Enligt inkomstskattelagen är i princip alla förmåner som ingår i tjänsten skattepliktiga. Ett undantag är fri kost vid representation. När det är fråga om intern eller extern representation är kosten alltså skattefri för den anställda eller förtroendevalda om representationen följer de regler som gäller.

3.2 Extern representation

Extern representation riktar sig utåt och avser att inleda eller utveckla relationer som är viktiga för verksamheten eller är ett led i Tranemo kommuns marknadsföring och näringslivsfrämjande åtgärder.

Representationen ska ha en direkt koppling och ett värde för verksamheten samt ha en tydlig målinriktning. Representationen ska inte omfatta andra personer än de som är engagerade i kontakterna mellan kommunen och den externa parten.

Representation får inte förekomma i samband med myndighetsutövning eller pågående upphandling. Ofta återkommande representation mot en och samma person eller grupp ska undvikas och representationen får heller inte vara lyxbetonad.

Extern representation ingår i en del anställdas och förtroendevaldas arbetsuppgifter i syfte att under normala umgängesformer främja kommunens intressen. Alla som representerar för kommunens räkning har ett ansvar för att uppvisa ett gott omdöme och bemötande vid utövandet.

3.3 Intern representation

Intern representation riktar sig internt för verkande inom kommunkoncernen och har främst karaktär av personalfrämjande åtgärder såsom interna kurser, informationsmöten eller personalfester.

Begreppet intern representation avser även personalsociala aktiviteter som exempelvis fika som belöning för goda arbetsprestationer men även representation mellan olika verksamheter.

Med informationsmöten avses till exempel möten med information om ett nytt projekt. Gäller mötet information eller planering om det löpande arbetet är det inte att se som intern representation.

Vid dessa tillfällen utgör den kostnadsfria måltiden en skattepliktig måltid för den anställda. Tranemo kommun ansvarar för redovisning av sociala avgifter och personen som intagit måltiden att redovisa förmånen. Enklare förtäring som till exempel frukt eller smörgås förmånsbeskattas inte hos den anställda.

För att huvudregeln ska kunna undantas och måltidskostnaderna eller övriga kostnader i dessa sammanhang inte ska bli föremål för förmånsbeskattning hos den anställda ska samtliga villkor nedan uppfyllas:

- Sammankomsten ska vara intern
- Sammankomsten ska ha en varaktighet på högst en vecka
- Det ska inte vara fråga om regelbundet återkommande möten med korta mellanrum
- Måltidsarrangemangen ska vara gemensamma
- Sammankomsten ska omfatta minst sex timmars effektivt arbete per dag, jämt fördelade på 30 timmar under en vecka. Inslaget av nöje får inte vara för omfattande
- Fullständigt program ska upprättas och bifogas redovisningsunderlaget

Om mötet är förlagd till en normalt ledig dag gäller tidskravet som om dagen var en arbetsdag.

Personalfester är som huvudregel en avdragsgill intern representationskostnad med avdragsrätt enligt bestämda beloppsramar. Enligt skatteverkets riktlinjer får personalfester inklusive julbord endast förekomma två gånger per år. Värdet på representationen vid dessa träffar kännetecknas av restriktivitet och måttfullhet.

Vid trivselfrämjande åtgärder tex. när anställda bjuds på fika eller enklare måltider räknas inte som representation och är inte föremål för förmånsbeskattning hos den anställde.

3.4 Gåvor

Gåvor till anställda och förtroendevalda

I skattelagstiftningen anges att gåvor till anställda är att jämföras med ersättning för utfört arbete, vilket utgör en skattepliktig inkomst för den anställde. Däremot finns det vissa typer av gåvor från arbetsgivaren som är undantagna skatteplikten, vilka redogörs för nedan.

- Julgåva (skattefritt, följer skatteverkets riktlinjer).
- Jubileumsgåva – gåva till anställd när arbetsplatsen firar 25-, 50-, 75- eller 100-årsjubileum (skattefritt, följer skatteverkets riktlinjer).

- Minnesgåva – gåva av minnekaraktär som lämnas varaktigt till anställda i samband med att denne fyller 50 år, efter 25-års arbetstid eller vid anställningens upphörande (skattefri om beloppet inte överstiger 15 000 kr (inklusive moms)).

Vid gåva av kontanta medel gäller inte skattefrihet.

Gåvor i samband med sjukdom eller dödsfall är inte avdragsgill och inte föremål för förmånsbeskattning.

Gåvor till externa parter

Gåvor till externa parter kan ges i form av representationsgåva eller reklamgåva. Med reklamgåva avses artiklar med Tranemo kommuns namn eller logotyp på. Artiklarna ska vara av mindre värde och utan personlig karaktär.

Representationsgåvor kan vara till exempel blommor, chokladask, fruktkorg eller liknande och kan överlämnas till enskild eller representant för extern organisation i samband med att avtal tecknas, samarbete inleds eller avslutas, jubileer mm.

Mottagande av gåvor

Större gåvor och donationer till någon av kommunens verksamheter ska alltid tas upp i nämnd för officiellt mottagande. Viktigt att observera är att lagstiftningen alltid ska beaktas. Särskilt viktigt att tänka på är objektivitetsprincipen som stadgas i 1 kap 9 § Regeringsformen samt likabehandlingsprincipen som anges i 2 kap 3 § i Kommunallagen. Bidragsgivaren får inte på grund av gåvan eller donationen åtnjuta särskild förmånsställning till kommunen. Då anses gåvan som otillbörlig.

Gåva till enskild anställd från utomstående ska i princip aldrig mottas om det inte gäller gåvor av ringa karaktär som exempelvis choklad eller blommor. Gåvan tillfaller då i första hand arbetsplatsen. Om gåvan på något sätt kan ifrågasätta den anställdas objektivitet ska den inte mottas. Då kan det vara fråga om muta och den anställda kan bli dömd för mutbrott.

3.5 Alkohol

All representation som bekostas av Tranemo kommun, extern och intern, ska vara alkoholfri. Vid eventuellt intag av alkohol bekostas detta av den anställda eller förtroendevalde själv.

3.6 Dricks

Dricks ges inte i samband med representation. Vid representation utomlands ska landets kutym vara vägledande.

3.7 Krav vid representation

Oavsett om det är extern eller intern representation så är förmånen skattefri endast om representationen har ett omedelbart samband med myndighetens verksamhet och inte utgörs av kostnader för sällskapsliv av personlig natur, personlig gästfrihet eller liknande. Representation bör därmed inte ske i hemmet. Kravet på omedelbart samband avser såväl platsen och tidpunkten för representationen som de deltagande personerna. Vad avser tidssambandet ska representationen ingå som ett naturligt led i och vara i direkt anslutning till den aktivitet som är aktuell. De personer som deltar i representationen ska ha direkt anknytning till ifrågavarande aktivitet.

Brott mot dessa riktlinjer kan leda till att representationsrätten blir indragen, men kan även föranleda personligt betalningsansvar.

3.8 Redovisning av representation

Följande uppgifter ska verifieras vid representation:

- Datum för representationen
- Syftet med representationen
- Namn på samtliga personer som deltagit
- Namn på den organisation/verksamhet som gästerna företräder
- Måltidens benämning (lunch, middag etc.)
- Faktura/kvitto som ska innehålla specificerade uppgifter om mat, dryck och eventuella arrangemang
- Moms ska vara specificerad på kvitto

3.9 Mutor, bestickning och jäv

En medarbetare eller förtroendevald i Tranemo kommun ska inte kunna misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i sitt arbete.

Vi ska i vårt umgänge med medborgare (brukare, vårdtagare, elever etc), leverantörer, kunder och omvärlden i övrigt iaktta stor försiktighet om vi erbjuds förmåner av olika slag. Som tjänsteperson, politiker eller uppdragstagare i en kommun så utsätts man för påverkan av andra och utsätter även andra människor för påverkan av olika slag. Sådana kontakter människor emellan är nödvändiga inslag i ett rättssamhälle och en demokrati. Ur demokratisk synpunkt är det viktigt att en sådan process går formellt riktigt till och att det finns gränser för hur denna påverkan får se ut.

Korruptionsbrotten bestickning och mutbrott regleras i 10 kap §§5a-5e (SFS 2012:301). Bestickning föreligger om någon lämnar, utlovar eller erbjuder en muta eller annan

otillbörlig belöning till en arbets- eller uppdragstagare för dennes tjänsteutövning. Motsatsen kallas för mutbrott och föreligger om en arbetstagare eller uppdragstagare i privat eller offentlig tjänst tar emot, låter sig utlova eller begär en muta eller otillbörlig förmån för sig själv eller annan för sin tjänsteutövning. Bestickning som riktas mot en person som är anställd eller fullgör ett uppdrag inom den offentliga sektorn eller ett mutbrott som begås av sådan person faller alltid under allmänt åtal. Det innebär att åklagare är skyldig att utreda brottet när det kommer till polis och åklagares kännedom. Reglerna är generellt sett striktare för anställda och förtroendevalda i offentlig verksamhet än personer i privat verksamhet.

Medarbetare som ägnar sig åt myndighetsutövning samt exempelvis upphandlare är särskilt integritetskänsliga. Det innebär att det krävs mindre för att dessa personer skall anses ha gjort sig skyldiga till mutbrott.

Otillbörlig eller tillbörlig förmån

För att en förmån skall utgöra en muta eller annan otillbörlig belöning krävs det att förmånen i det aktuella fallet framstår som så attraktiv att den har haft en påverkansseffekt.

Det behöver inte bevisas att man faktiskt har påverkats eller skulle bli påverkad av ett erbjudande. Det räcker med att man objektivt sett skulle kunna tänkas bli påverkad av förmånen.

Frågor om otillbörlig förmån eller gåva tas upp med närmsta chef, som kan kontakta HR-avdelningen för rådgivning.

Personlig vänskap

Riktlinjerna är särskilt viktiga att beakta om man lär känna en närstående, föräldrar, brukare, vårdtagare, affärsbekant eller annan i tjänsten så väl att det blivit fråga om vänskap. Kraven är alltid desamma, nämligen att uppträda sakligt och opartiskt. När det gäller beslutssituationer bör exempelvis frågor om jäv uppmärksammas i en sådan relation.

Situationer där mutbrott och bestickning kan bli aktuellt

Nedan ges några exempel där mutbrott/bestickning kan bli aktuellt och där man bör vara särskilt försiktig som uppdragstagare, anställd eller förtroendevald i Tranemo Kommun.

- Måltider och julluncher (Man bör tacka nej till att bjudas på måltider av utomstående om måltiden inte har ett naturligt samband till uppdraget och är en normal arbetslunch. Jullunch av annat än traditionellt slag, i synnerhet med efterföljande nöjesaktivitet eller där respektive får delta, bör betraktas som otillbörlig).

- Kundträffar (Huvudsyftet med kundträffen ska vara informationsutbyte, inte vara en nöjeställning).
- Studieresor, kurser och seminarier (Resor som har ett naturligt samband med tjänsteutövningen har generellt ansetts vara straffria att delta i. För att vara tillbörlig måste en resa vara seriöst upplagt och ovidkommande nöjesarrangemang får i princip inte förekomma. Inbjudan ska vara riktad till arbetsgivare och kommunen har rätt att välja ut de personer som ska delta).
- Gåvor (I princip ska gåvor aldrig tas emot från utomstående. Gåvor i samband med högtidsdagar eller jul kan accepteras. Som ett riktmärke gäller att dessa gåvor inte får vara värda mer än 3% av prisbasbeloppet när det gäller 50- och 60-årsdagar samt 1% av prisbasbeloppet när det gäller julklappar. Observera att dessa beloppsgränser inte är absoluta så till vida att en gåva kan anses vara otillbörlig även om värdet av gåvan är ringa).
- Gåvor inom vård och omsorg (Huvudprincipen är att anställda inom vård- och omsorg inte ska ta emot gåvor eller förmåner från brukare. En anställd kan undantagsvis ta emot en gåva av trivselkaraktär och av ringa värde om det kan upplevas som stötande att den anställde avvisar gåvan och under förutsättning att gåvan blir tillgänglig för hela arbetsgruppen.
Det är olämpligt att ta emot flera gåvor från samma brukare även om gåvorna är av ringa värde.
Kontanter får aldrig tas emot av anställda.
Tranemo Kommun tillämpar Socialstyrelsens rekommendationer om mottagande av gåvor och testamenten inom hälso- och sjukvården samt socialtjänsten.)
- Tjänster (En muta kan även bestå av sidoleveranser av varor eller tjänster från huvudmannens leverantör eller att få en tjänst utförd).
- Förmån och gåva i testamente (Det gäller nolltolerans mot att ta emot förmån eller gåva i testamente från brukare. Om en anställd får kännedom att en brukare tänker testamentera egendom till hen så ska den anställde omedelbart klargöra för testatorn att hen inte kan ta emot förordnandet).
- Rabatter och lån (Uppdragstagare, anställda och förtroendevalda i Tranemo Kommun tar inte emot rabatter, erbjudande eller lån. Rabatter inom ramen för en personalförening kan dock inte betraktas som otillbörlig, så länge alla anställda i kommunen har möjlighet att delta i föreningen).
- Övriga erbjudanden (Erbjudanden om fritt eller subventionerat pris få delta i olika evenemang på fritiden ska alltid tackas nej till. Olika slags bonuserbjudanden såsom flygbonuspoäng för tjänsteresor och liknande ska i princip endast användas i tjänsten).

3.10 Vid misstanke om korruptionsbrott

En uppdragstagare, anställd eller förtroendevald som fått ett erbjudande om en otillbörlig förmån eller gåva ska meddela sin närmaste chef detta. Vid misstanke om att någon medarbetare fått eller blivit erbjuden muta, ska detta anmälas till närmaste chef. Det är varje anställds skyldighet att anmäla till närmsta chef om hen eller om det kommit till hens kännedom att en kollega blivit erbjuden otillbörlig förmån.

Om anmälan har gjorts till närmsta chef ska chefen därefter vidta åtgärder. Chef kan i sin tur kontakta HR-avdelningen för rådgivning.

Bedöms den utbudna förmånen som otillbörlig kontaktar chef polismyndigheten.

En förtroendevald som fått erbjudande om en otillbörlig förmån eller gåva ska kontakta HR-Funktionen och tillsammans avgör de om polismyndigheten ska kontaktas.

4 Implementering och tillämpning

Anställda, uppdragstagare och förtroendevalda inom Tranemo kommunkoncern ska ta del av dessa riktlinjer. Det kan lämpligen ske vid anställning, introduktion och på arbetsplatsträffar.

5 Uppföljning

Riktlinjerna följs upp minst vart fjärde år.